

Jumalateenistus Nõos P, 28.04.24 kell 11.00, *Cantate*

Lektsioonid: 1Jh 3:18–24; Jh 15:10–17

Jutlus: Js 4:2–6

Laulud: 175 (1–6); 56 (1–3, 4); 228 (1–3); 291 (1–2)

Sel päeval on Issanda võsu iluks ja auks, ning maa vili on uhkuseks ja ehteks Iisraeli pääsenuile. Ja kes Siionis alles jääb ning Jeruusalemmas järele jääb, seda hüütakse pühaks, igäühte, kes Jeruusalemmas on eluks kirja pandud, siis kui Issand on ära pesnud Siioni tütarde saasta ja uhtunud Jeruusalemmast ta veresüü kohtu- ning põletusvaimuga. Ja Issand loob kogu Siioni mäe asukoha ning sealse kogunemispäiga kohale pilve päevaks ning suitsu ja leekiva tulepaistuse ööseks, sest kõige kohale asub auhiilgus kaitsevarjuks. Ja katus on varjuks päeva palavuse eest ja pelgupaigaks ning ulualuseks rajuilma ja vihma puhul.

Meie kirjakoht algab väljendiga „sel päeval“. Millele see viitab?

Meie kirjakohtast veidi eespool ütleb prohvet Js 2:12: „Sest vägede Issandal on päev: kõigi suureliste ja kõrkide jaoks, kõigi jaoks, kes kõrgele on tõusnud, et neid alandada...“ See väljend seostub niisiis mingi hävinguga, mil endised inimlikud väärtused pööratakse pea peale. Võib-olla midagi sellist nagu Jeesus ütleb Mt 19:30: „Aga paljud esimesed jäävad viimasteks ja viimased saavad esimesteks.“ „See päev“ seostub laiemalt ka „Issanda päevaga“ või „viha päevaga“, millest kõnelevad VT prohvetid ja mida kristlased on harjunud mõistma Viimse Kohtupäevana.

Kuid meie kirjakohtas öeldakse, et „sel päeval“ on „Issanda võsu iluks ja auks, ning maa vili on uhkuseks ja ehteks Iisraeli pääsenuile“. Piiblikommentaatorid hoiatavad, et siin ei tuleks tingimata mõista seda „võsu“ Messiana ehk Kristusena (ehkki mõnes kohas VT-s seda hbr sõna מָצוּ „võsu“ Messiaga seostatakse), sest siin viidatakse pigem Issanda õnnistusele, mille saavad loodusandide kaudu need, kes on pääsenud hävingust: maa kannab head vilja.

Kuid meie kristlastena võime siiski kujutleda seda „võsu“ Messiana ehk Kristusena, kelle Jumal saadab rahvast hävingust päästma. On ka arvatud, et väljend „Sel päeval on Issanda võsu iluks ja auks“ viitab Kristuse jumalikule loomusele ja väljend „maa vili on uhkuseks ja ehteks Iisraeli pääsenuile“ viitab Kristuse inimlikule loomusele.

Kuid kes on siis need „Iisraeli pääsenud“? Sellele küsimusele vastab meie kirjakoht järgmine salm Js 4:3: „Ja kes Siionis alles jääb ning Jeruusalemmas järele jääb, seda hüütakse pühaks, igäühte, kes Jeruusalemmas on eluks kirja pandud...“ Niisiis, hävingust päästab Messias selle, kes on Jeruusalemmas kirja pandud eluks. Seega näib olevat tegu mingi raamatuga, kuhu teatud inimesed on kirja pandud ning kui Messias tuleb ja leiab need inimesed sellest raamatust, siis need Ta päästab.

Siin leiavad piibliteadlased viite VT Nehemja raamatu 7. peatükile, kus kirjeldatakse Paabeli vangipõlvest pääsenute n-ö registreerimist. VT kõneldakse Iisraeli suguharude suguvõsakirjadest. Kõik selle suguvõsa liikmed on sinna kirja kantud ja need, keda seal pole, ei kuulu ka suguvõssa. Nt preestrite kohta ütleb Nehemja Ne 7:64: „...need, kes otsisid oma suguvõsakirja, aga ei leidnud, ja nad vabastati kui kõlbmatud preestriametist.“

Siin tekib paralleel riigikodanikega. 1980. aastate lõpul hakkasid Eestis tegutsema Eesti kodanike komiteed, mille eesmärgiks oli Eesti Vabariigi õigusliku järjepidevuse alusel taastamiseks pädevate võimustruktuuride moodustamise ettevalmistamine Eesti Vabariigi õigusjärgsete kodanike registreerimise, Eesti Kongressi valimiste korraldamise ja Eesti Kongressi kokkukutsumise teel. Mäletan, et sain isegi sellise komitee liikmelt tunnistuse, et olen Eesti Vabariigi kodanik.

Selline tegevus tundus toona ja tundub ka praegu üsna otstarbekas, sest murrangulistel ajaloohetkedel on ju oluline välja selgitada, kes kuuluvad mingite tunnuste alusel moodustatud kogukonda.

Nii on ehk veidi selgem, mida mõistetakse meie kirjakohtas nende pühade all, kes on Jeruusalemmas eluks kirja pandud. Kuid kõik me teame kristlastena ka UT väljendit „eluraamat“. See arvatakse tulenevatki siit meie kirjakohtast. Nt Ilm 20:12 on Viimse Kohtupäeva kohta kirjutatud: „Ja ma

nägin surnuid, suuri ja pisikesi, seisvat trooni ees, ning raamatud avati. Teine raamat avati, see on eluraamat. Ja surnute üle mõisteti kohut sedamööda, kuidas raamatusse oli kirjutatud, nende tegude järgi.“ Ja Ilm 20:15: „Keda iganes ei leitud olevat eluraamatusse kirjutatud, see visati tulejärve.“

Niisiis on UT-s eluraamat mingi selline raamat, kuhu on kantud nende nimed, keda Jumal tunneb. See raamat on justkui kogumik Jumala toimikuid inimeste kohta (tekib, võib-olla veidi kohatu, paralleel KGB toimikutega, mis olid koostatud kõigi kodanike kohta ja kus olid kirjas kõik, mida nõukogude inimene õigesti või valesti tegi). Viimsel Kohtupäeval vaadatakse meie toimikud läbi ning asetatakse kaalule meie elus tehtud õiged ja valed teod Jumala ees. Kuid see kehtib ainult nende kohta, kelle kohta on toimik üldse avatud. Need inimesed, kelle toimikuid Jumala registrist ei leita, visatakse tulejärve, mis on Jumalast igavese eemaloleku koht.

Kristlased on sellise toimiku avamisega alati seostanud ristimist: inimese kohta, keda ristitakse, avatakse taevases Jumala registris toimik. Ja, nagu öeldud, see on üldse alus, et inimesega Viimses Kohtus tegeldakse. Kui toimikut pole, siis pole ka mingit alust kohtu aega sellisele inimesele raisata.

Meie kirjakoha kolmas salm, Js 4:4 kirjeldab seda olukorda, mil Messias on tulnud ja eelnimetatud pühade, eluraamatusse kantute kogukond saab tekkida: „...kui Issand on ära pesnud Siioni tütarde saasta ja uhtunud Jeruusalemmast ta veresüü kohtu- ning põletusvaimuga.“ Kuidas Issand seda Siioni tütarde saasta siis peseb?

Tuleb meelde populaarne gospellaul „O Happy Day“, milles on sõnad: „Oh happy day when Jesus washed my sins away“ („Oo, õnnelik päev, mil Jeesus pesi mind puhtaks mu pattudest“). 1Jh 1:7 on öeldud: „Aga kui me käime [Jumala] valguses, nõnda nagu tema on valguses, siis on meil osadus omavahel ning Jeesuse, tema Poja veri puhastab meid kogu patust.“ Niisiis puhastab inimese Jumala jaoks Jeesuse, Jumala Poja veri, mille Jeesus on valanud kõigi inimeste eest Kolgata ristil. See Jeesuse tegu eelneb ristimisele, sest on n-ö universaalne. See Jeesuse tegu on justkui eeldus, et üldse kedagi ristida saaks, et üldse kedagi Jumala eluraamatusse kandma saaks hakata.

Ja sellel põhineb ka rõõmusõnum kõigi inimeste jaoks, kes on pärast Jeesuse ristisurma maailmas elanud, elavad praegu ja hakkavad elama tulevikus. Neljapäeval, 2. mail kõneleb Tartu Pauluse kirikus Austraalia evangelist Tim Hall, kelle kohta Pauluse koguduse õpetaja Kristja Luhamets kirjutab FB kutses: „[Sa] Ei ole usklik? Järelikult midagi Sinule! Näe, kirikus on sündmusi ka nendele, kes ei ole kristlased. Oled väga oodatud 2. mail kell 18 Tartu Pauluse kirikusse!“

Asjaolu, et Jeesus pesi oma verega kogu inimkonna puhtaks, ongi minu arust selliste rahvusvaheliste evangelistide külaskäikude ainus mõte. Üks hea ja veenev kõnemees tuleb ja kinnitab inimestele, kes pole enda arvates usklikud ja isegi pelgavad selliseid asju, et igal inimesel on võimalus pääseda Jumala eluraamatusse, kuna Jeesus on oma verega juba kõik inimesed puhastanud. N-ö Jumala kutse on kõigile inimestele juba saadetud. Ja evangelistide ülesanne on seda siis inimestele meenutada. Eks näis, kuidas see Tim Hallil eeloleval neljapäeval Tartus õnnestub!

Meie kirjakoha viimastes salmides, Js 4:5 kirjeldab prohvet olukorda, mis valitseb seal, kuhu Kristuse veres puhastatud ning ristimise läbi eluraamatusse kirja saanud inimesed satuvad: „Ja Issand loob kogu Siioni mäe asukoha ning sealse kogunemispaiaga kohale pilve päevaks ning suitsu ja leekiva tulepaistuse ööseks, sest kõige kohale asub auhiilgus kaitsevarjuks. Ja katus on varjuks päeva palavuse eest ja pelgupaigaks ning ulaluseks rajuilma ja vihma puhul.“

Esiteks saame siin teada seda, et Jumal on inimestele nähtav. Meie, olgu siis kristlased või uskmatud, oleme ju harjunud sellega, et me Jumalat ei näe. Uskmatuid see rahustab ja võimaldab usklikega polemiseerida. Usklikke aga sunnib see asjaolu Jumala juuresolekut iga päev otsima: Piiblist, loodusest, teistest inimestest. Nt 1Jh 4:12 kirjutab apostel Johannes: „Jumalat ei ole keegi iial näinud. Kui me üksteist armastame, siis püsib Jumal meis ja tema armastus on saanud meis täiuslikuks.“ Niisiis, kristlane püüab Jumalat näha oma ligimeses, sest niimoodi on Kristus apostlite läbi õpetanud.

Kuid siiski oleks kristlase elu palju lihtsam, kui Jumalat oleks ka näha. Meie kirjakohas kõneldakse Jumala märgina päevaajal pilvest ning öösel suitsust ja tulest, mis viitab muidugi Iisraeli rahva kõrberännakule, kus Jumal ennast niiviisi rahvale ilmutas.

Meie jaoks on Jumal aga seadnud risti, mida Jeesus võrdleb Jh 3:14 vaskmaoga, millest kõneldakse 4Ms 21. peatükis. See on miski, mille peale vaadates me näeme Jumalat ja meie hing saab terveks. Ka apostel Paulus ütleb 1Kr 1:1: „Jah, sõna ristist on narrus neile, kes hukuvad, aga meile, kes päästetakse, on see Jumala vägi.“ Niisiis on rist kristlaste jaoks kindel märk Jumalast meie elus. Ja kui meid kantakse ristimises eluraamatusse ja meie toimik arvatakse Viimses Kohtus sobivaks, näeme me Jumalat ehk ka palgest palgesse.

Teiseks saame me meie kirjakohta viimastest salmidest teada, et Jumala auhiilgus on eluraamatusse kantute kohal kaitseks päeva palavuse, rajuilma ja vihma puhul. Millist olukorda on siin mõeldud? Ega siis Jumalariigis saa olla palavust, rajuilma ja vihma! Need asjad on ikka meie maises elus! Järelkult on eluraamatusse kantud inimesed ka oma maises elus kaitstud Jumala kaitsevarjuga!

Vahel tundub kristlase elu justkui hädaorg ja uskmatuile ei pruugi see paista sugugi paremana kui nende oma. Pigem vastupidi. Ja siiski on see Jumala auhiilguse kaitsevari kristlase elus alati tuntav. Seda ei saa hästi selgitada ega kirjeldada, kuid sellele, kes võtab usuteed käima hakata, on see arusaadav. Kristlase elus ei kao nimelt kunagi ära lootus. Öeldakse, et lootus sureb viimasena. Kuid kristlase elus lootus ei suregi, vaid kristlane sureb koos lootusega!

Apostel Paulus ütleb Rm 5:3–5: „...me kiitleme ka viletsusest, teades, et viletsus toob kannatlikkuse, kannatlikkus läbikatsutuse, läbikatsutus lootuse. Aga lootus ei jäta häbisse, sest Jumala armastus on välja valatud meie südamesse Püha Vaimu läbi, kes meile on antud.“

Niisiis, olgem valmis Issanda päevaks, ent kui me oleme ristimises vastu võtnud Kristuse kutse, pole meil tarvis seda Issanda päeva karta!

Aamen.